

សៀវភៅដានីយ៍លៃ - លេខមួយរយប៉ែតសិបបួន

ពីរហុរៀដល់ប៉ានីយ៍ម្លះ

ការបរិកបង្ហាញនូវសារៈសំខាន់ពុយាករណ៍នៃសមរភូមិបុរាណ

Jeff Pippenger

2024-04-18

សមរភូមិហ្វីយ៉ា និងសមរភូមិប៉ានីយ៍ម្លះ

គឺជាព្រឹត្តិការណ៍បុរេត្តិសាស្ត្រពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា

ដែលមានកំណើតឡើងក្នុងសម័យកាល និងបរិបទខុសគ្នា

ប៉ុន្តែទាំងពីរមានសារៈសំខាន់នៃក្នុងបុរេត្តិសាស្ត្រនៃប្រជាបុរាណ និងតំបន់ជុំវិញរបស់វា។

សមរភូមិហ្វីយ៉ាមានកំណើតឡើងនៅឆ្នាំ 217 មុន គ.ស.

សមរភូមិប៉ានីយ៍មានកំណើតឡើងនៅឆ្នាំ 200 មុន គ.ស. រវាងអាណាចក្រស្លេស៊ីដ

(ស្ថិតចំនាងជើង) និងអាណាចក្រពុទ្ធឡមេ (ស្ថិតចំនាងត្បូង)។

សមរភូមិទាំងពីរនេះត្រូវបានកំណត់សម្គាល់នៅក្នុងខ 11 ដល់ 15 នៃ ដានីយ៍លៃ ជំពូក 11។

សមរភូមិទាំងពីរនេះមានកំណើតឡើងមុនការប្រហារម៉ាកាបេ នៅឆ្នាំ 167 មុន គ.ស.

សមរភូមិប៉ានីមមានទទួលយកដោយរបស់វាពីលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រដែលនៅក្នុងនោះ

គឺក្នុងប៉ានីម ជាទីកន្លែងដែលការប្រយុទ្ធជាមុនកំណើតឡើង។ ឈ្មោះ «ប៉ានីម»

មានបុរេភាពមកពីព្រះប៉ាន ក្នុងទម្រង់ក្រិក

ដែលមានព្រះវិហារមួយនៅទីនោះឧទ្ទិសថ្វាយដល់ទ្រង់។ ទីតាំងនោះត្រូវបានស្គាល់ថា

«ប៉ានីម» ដោយសារតែការភ្ជាប់ទាក់ទងរបស់វាជាមួយនឹងការគោរពបូជាព្រះប៉ាន។

សំណុំព្រះវិហារនោះជាញឹកញាប់ត្រូវបានហៅថា «ទីសក្ការបូជារបស់ព្រះប៉ាន»

ដើម្បីបញ្ជាក់ពីតួនាទីរបស់វាក្នុងនៃការលះបង់ខាងសាសនា

និងការថ្វាយបង្គំដល់ឧទ្ទិសដល់ព្រះប៉ាន។ ពាក្យ «នីមជ្កេ» សំដៅលើវិមាន

ឬទីសក្ការបូជា ដែលឧទ្ទិសដល់និមហ្វីយ៉ា ក្នុងសាសនាបុរាណក្រិក និងរ៉ូម៉ាំង។

សំណុំព្រះវិហារនៃប៉ានីមមានរូងក្នុង និងបុរេភាពទឹកដីមុនជាតិ

ដែលត្រូវបានជឿថាជាទីអាស្រ័យរបស់និមហ្វីយ៉ាទាំងនោះ ហើយដោយហេតុនេះ

វាត្រូវបានហៅពេលខ្លះថា «នីមជ្កេនៃប៉ានីម» ផងដែរ។

បន្ទាប់ពីទីក្រុងនេះត្រូវបានស្ថាបនាឡើងវិញ និងពង្រីកដោយហ្វ្លែន ភីលីព

បុត្ររបស់ហ្វ្លែន មហាស្ត្រ នោះត្រូវបានស្គាល់ថា «កសោរ ភីលីព»

ដើម្បីគោរពព្រះភិតភ័យសច្ចៈអធិរាជ្យ កសោរ អូហ្គុស្តុស និងហ្វ្លែន ភីលីពផ្ទាល់។

ក្រុមអគារព្រះវិហារនោះជាមជ្ឈមណ្ឌលសាសនាដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងទីក្រុងនេះ។

នៅក្នុងរជ្ជកាលរបស់ព្រះចៅអធិរាជ អូហ្គុស្តុស ព្រះវិហារនោះត្រូវបានឧទ្ទិសឡើងវិញ

ឬបន្ថែមដោយជាកិត្តិយសដល់ អូហ្គុស្តុស

ដោយផ្តល់បញ្ជាដល់ការគោរពបូជាព្រះចៅអធិរាជ

និងការបញ្ចូលអនុវត្តសាសនារបស់រ៉ូមចូលទៅក្នុងបរិបទសាសនាក្នុងតំបន់។

តំបន់នៃទីក្រុងបុរាណ កសោរ ភីលីព ដែលជាទីតាំងនៃព្រះវិហាររបស់ ជាន

មុតងមុកាលត្រូវបានហៅថា «ទ្រវារនរក» ឬ «ទ្រវារាដសេ»។

នៅក្នុងខេត្តបំប្រុងមួយដល់ខេត្តបំប្រុង នៃនាយកដ្ឋាន ជំពូកទីបំប្រុង
តំបន់ភូមិសាស្ត្រទាំងបីនៃការដណ្តើមយក ដល់រួមមិនជឿព្រះគម្ភីរយកឈ្នះ
ដើម្បីប្រឆាំងបង្កកើតឡើងជានគរទីបួននៃព្រះបន្ទូលទំនាយក្នុងព្រះគម្ភីរ
និងជាស្ថិតិចេតនាដើមនៃក្នុងជំពូកនោះ គួរឲ្យមានការឡើង។
នៅក្នុងខេត្តបំប្រុងមួយ មន្ត្រីម៉ាង ពុំប៉ី គួរឲ្យមានការបញ្ជាក់ថា
មានដណ្តើមយកស៊ីននៅឆ្នាំ 65 មុន គ.ស. ហើយបន្ទាប់មកក្នុងយូសាឡីមននៅឆ្នាំ 63
មុន គ.ស.។ ខេត្តបំប្រុងពីរដល់ខេត្តបំប្រុង
បញ្ជាក់អំពីការដណ្តើមយកអហេសីបរបស់យូសាឡីម សសោរ
ដល់ជាឧបសគ្គទីបីក្នុងចំណោមឧបសគ្គទាំងបី។ សមរភូមិអាក់ទីយូម នៅឆ្នាំ 31 មុន
គ.ស. សម្រាប់ការចាប់ផ្តើមនៃរយៈពេលបីរយហុកសិបឆ្នាំ
ដល់រួមមិនជឿព្រះនឹងគ្រប់គ្រងយ៉ាងឧត្តុង្គឧត្តម ក្នុងការបំពេញខេត្តមុខប្រែ
នៃនាយកដ្ឋាន ជំពូកទីបំប្រុង។

នៅក្នុងខេត្តមុខ រដ្ឋបាលរបស់អូហ្សូតូសុស សសោរ គួរឲ្យមានការសម្គាល់
ហើយនៃក្នុងបុរេភូមិសាស្ត្រនោះ ព្រះយស្មើមានបុរសូត។ បន្ទាប់មក
នៅក្នុងខេត្តមុខមួយ និងខេត្តមុខពីរ រដ្ឋបាលរបស់ទីបរិយុស សសោរ ដ៏អាក្រក់
គួរឲ្យមានការបញ្ជាក់ ដូចនេះហើយមានសម្គាល់ការឆ្លងព្រះគម្ភីរ។ នៅក្នុងខេត្តមុខបី
សម្រាប់នគរនៃពួកយូដាម៉ាកាប៊ីមានចូលផ្តើមរួមមិនជឿ គួរឲ្យមានការសម្គាល់
ហើយដូចនេះ លំហូរនៃបុរេភូមិសាស្ត្រដែលមានចាប់ផ្តើមនៃក្នុងខេត្តបំប្រុង
គួរឲ្យមានការអាក្រក់ ហើយនិទានបុរេភូមិសាស្ត្រមានគួរឲ្យបំផ្លាញក្រោយទៅកាន់អំឡុងពេលឆ្នាំ
161 មុន គ.ស. ដល់ឆ្នាំ 158 មុន គ.ស.

ខណ្ឌខេត្តមុខបី តំណាងឲ្យខុសវែងសន្តិភាពម៉ាកាប
ហើយនោះបីជាមិនផុតពីលម្អិតទាំងអស់អំពីខុសបែបនៃទំនាយរបស់ពួកគេដោយ
កំណត់ត្រាបុរេភូមិសាស្ត្រវិញមានផុត។ នៅឆ្នាំ 217 មុន គ.ស. សង្គ្រាមរ៉ាហ្សៀ
មានកើតឡើង ហើយបន្ទាប់ពីនោះ
ស្ថិតិចេតនាមួយអង្គមានផ្តើមឲ្យអហេសីបស្ថិតក្នុងភាពងាយរងគ្រោះ។
ខណៈដែលស្ថិតិចេតនាស្ថិត
និងស្ថិតិចេតនាមានរបៀបចំនៃការដើម្បីដោះស្រាយជាមួយស្ថិតិចេតនានោះនៅឆ្នាំ
200 មុន គ.ស. រួមមានចូលមកក្នុងបុរេភូមិសាស្ត្រ
ហើយមានកុលាយជាអ្នកការពាររបស់ស្ថិតិចេតនាអហេសីបនោះ។ នៅឆ្នាំដូចគ្នានោះ
សង្គ្រាមរ៉ាហ្សៀ មានកើតឡើង។ បន្ទាប់មក នៅឆ្នាំ 167 មុន គ.ស.
សង្គ្រាមករីឡាបស់ពួកម៉ាកាប មានចាប់ផ្តើម។

ការបោះបង់របស់ម៉ាកាបមានចាប់ផ្តើមនៅម្តងអើនក្នុងឆ្នាំ 167 មុនគ.ស.
ហើយវាមានន័យថា
ពួកម៉ាកាបមើលឃើញបុរេយុទ្ធបុរាណនឹងចក្រភពស្ថិតិចេតនាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ
ថ្ងៃទាំងបុរេយុទ្ធនឹងពួកយូដាដែលពួកគេមានកំណត់ថាស្ថិតិចេតនាសម្រាប់នគរជាមួយពួក
ស្ថិតិចេតនាផងដែរ។ ការបោះបង់នោះមានមូលហេតុផ្សេងៗខាងសាសនា
ហើយវាគួរឲ្យមានអនុវត្តបុរាណនឹងសត្វរាំងខាងក្នុង និងខាងក្រៅ។ ក្នុងឆ្នាំ 164
មុនគ.ស. ពួកម៉ាកាបមានឧទ្ទិសព្រះវិហារឡើងវិញ
ហើយពួកគេគិតការណ៍នេះគួរឲ្យមានការពិធីបុណ្យហានុកការបស់ជនជាតិយូដា
ក្នុងឆ្នាំនោះ អង់ទីយ៉ូក អពើជានសេ ដ៏អាក្រក់លុបបំបាត់ មានសុលាប្រា បន្ទាប់មក

ចាប់ពីឆ្នាំ 161 មុនគ.ស. ដល់ 158 មុនគ.ស. «សម្ព័ន្ធធាតុ» នៃខេត្តមុកប្រី ត្រូវបានចូលជាមួយនឹងទីក្រុងរ៉ូម។

ការយោងដោយផ្ទាល់តម្លៃយកតំណែងកាន់កាប់ម៉ាកាប ការបះបោរបស់ពួកគេ និងសម្ព័ន្ធធាតុរបស់ពួកគេជាមួយរ៉ូម ត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងខេត្តមុកប្រី ប៉ុន្តែប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរាជវង្សស៊ីលេហ្វាថា រាជវង្សសហស្សមុនអោន បានចាប់ផ្តើមនៅម៉ូដេរីន ក្នុងឆ្នាំ 167 មុន គ.ស. ហើយបានបន្តរហូតដល់សម័យនៃឈ្លានពាន។

តំណាងចុងក្រោយនៃរាជវង្សសហស្សមុនអោន គឺពួកធូរីស្តីនៅក្នុងសម័យរបស់ព្រះគ្រីស្ទ។ ដូច្នេះ មានខុសប្រែប្រួលទាក់ទងនឹងមួយនៃប្រវត្តិសាស្ត្រសាសនាដ៏សំខាន់នៃក្រុងរ៉ូម ដូចជាស្រុកតំណាងដោយពួកម៉ាកាប ដែលបានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 167 មុន គ.ស. នៅការបះបោរនៅម៉ូដេរីន ដែលបញ្ចប់នៅក្នុងខេត្តមុកប្រី និងខេត្តមុកប្រី នៅពេលដែលព្រះយេស៊ូវត្រូវបានឆ្លងកាត់។

ប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ពួកគេបានឈានដល់ចំណុចបត់បែនមួយនៅក្នុងខេត្តបំប៉នមួយ នៅពេលដែលទីក្រុងរ៉ូម ជាលើកដំបូង តាមរយៈពុំប៉េ បានសញ្ជ័យក្នុងយូសាឡីម។ មូលហេតុ ចម្បងរបស់គាត់ក្នុងការនាំឱ្យមានការបំផ្លាញមកលើក្រុងយូសាឡីមនៅពេលនោះ គឺដោយសារធម្មណៈរាងបក្សសព្វក្រិស្តនៃរាជវង្សសហស្សមុនអោន។ ចាប់ពីពេលនោះមក (63 BC) យូសាឡីមបានក្លាយជាអំណាចគ្រប់គ្រងរបស់រ៉ូម។ តាមន័យទំនាយ រាជវង្សសហស្សមុនអោនរបស់ម៉ាកាប ចាប់ផ្តើមនៅសមរភូមិម៉ូដេរីន ក្នុងឆ្នាំ 167 BC ហើយបន្តបន្ទាប់មកត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតក្រោមការចុះចូលចំពោះរ៉ូម នៅឆ្នាំ 63 BC។ មិនយូរប៉ុន្មានបន្ទាប់ពីការចាប់ផ្តើមនៃប្រវត្តិសាស្ត្រនោះ ពួកម៉ាកាបបានផ្តួចផ្តើម ហើយបានចូលទៅក្នុងសម្ព័ន្ធធាតុជាមួយរ៉ូម ចាប់ពីឆ្នាំ 161 BC ដល់ឆ្នាំ 158 BC។ ពួកគេស្ថិតនៅក្រោមការចុះចូលចំពោះរ៉ូម ចាប់ពីឆ្នាំ 63 BC រហូតដល់ឈ្លានពាន និងការបំផ្លាញចុងក្រោយបំផុតនៃក្រុងយូសាឡីម នៅឆ្នាំ 70។

បន្ទាប់មកព្យាករណ៍នៃពួកម៉ាកាប គឺជាបន្ទាត់នៃសាសនាដ៏សំខាន់ដែលបានក្របត់ស្រង់ក្នុងជំនឿ ហើយដូច្នេះវាបម្រុងជានិមិត្តរូបនៃបន្ទាត់នៃប្រភេទស្ថេរភាពដែលបានក្របត់ស្រង់ក្នុងជំនឿ។ ចាប់ពីសមរភូមិ Panium រហូតដល់ចុងបំផុតនៃអាទិត្យនៃខេត្តបំប៉នមួយ ព្រឹត្តិការណ៍ព្យាករណ៍នៃឆ្នាំ 200 មុន គ.ស. 167 មុន គ.ស. 164 មុន គ.ស. និងសម្ព័ន្ធធាតុពីឆ្នាំ 161 មុន គ.ស. ដល់ 158 មុន គ.ស. នឹងត្រូវបានផ្តើមតាំងពីពេលនោះ នៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃប្រភេទស្ថេរភាពដែលបានក្របត់ស្រង់ក្នុងជំនឿ។ សញ្ញាសម្គាល់តាម ផ្សេងទៀតនេះនឹងកើតឡើងនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់បុរាណាធិបតីបុរាណ ដែលមកពីក្នុងចំណោមទាំងបុរាណ មុនចុងបំផុតនៃអាទិត្យ។ ឆ្នាំ 200 មុន គ.ស. តំណាងឱ្យបន្ទាត់ខាងក្រៅនៃស្ថានភាពសាធារណរដ្ឋ ទាក់ទងនឹងឆ្នាំ 167 មុន គ.ស. ដែលតំណាងឱ្យបន្ទាត់ខាងក្នុងនៃស្ថានភាពស្ថេរភាពដែលបានក្របត់ស្រង់ក្នុងជំនឿ។

ទិសដៅទាំងនេះ ជាសារសំខាន់ ត្រូវបានលាក់បាំងនៅក្នុងខុសប្រែប្រួលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រនៃរាជវង្សសហស្សមុនអោន ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វានៅតែជាជួនកាលមួយនៃប្រវត្តិសាស្ត្រដែលលាក់បាំងនៃខេត្តស៊ីលេហ្វា នៃដោនីយ៉ែល ជំពូកដំបូង។ វាជាខុសប្រែប្រួលនៃជួនកាលនៃ «ជួនកាលនៃព្រៃក្នុងទំនាយរបស់ដោនីយ៉ែល ដែលទាក់ទងនឹងចុងក្រោយ»។

ការពិតដែលសាសនាយូដាអបអរសាទរពិធីហានុកកា
ដើម្បីបញ្ជាក់ដល់ការបះបោររបស់ពួកម៉ាកកាប
មិនមានកំណត់ថាពួកម៉ាកកាបដោយនុសសុចរិតឡើយ។ ដោយសារការបះបោរ
សិទ្ធិណាមិនដែលត្រូវបានបំបែកពីការរើសអើងដែលមានស្ថាបនាឡើងវិញ
បន្ទាប់ពីការដាច់ជាឈ្មួញដោយអស់រយៈពេលចិត្តសិបឆ្នាំនោះទេ។
សារពុយាករណ៍ចុងក្រោយមានមតិគ្នាមួយ៖ ម៉ាឡាគី បុរាណពីរសតវត្សមុនពួកម៉ាកកាប។
បុរាណគិតសាស្ត្ររបស់ពួកម៉ាកកាបបេដហាញថា ពួកគេមានអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីកាន់នាយោហា
យរបស់ខ្លួនបំពេញមុខងារជាសម្មតិចសង្គមផងដែរ
គឺជាអំពើហិង្សាដល់ដល់ស្រីបុគ្គលមិនជាតិអហេស៊ីបមានពុយាយាមផ្សេងៗ
ហើយជាអំពើដល់ដល់ស្រីស្រីយ៉ាងណាដែលពុយាយាមផ្សេងៗដែរ។ បុរាណវិទូបញ្ជាក់ថា
ពួកគេមានអនុញ្ញាតមិនដើម្បីរារាំងបុគ្គលមិនជាតិអហេស៊ីបបរិសុទ្ធនោះ
ហើយពួកគេបន្តទទួលបានរបស់ពួកគេដោយផ្ទាល់ថា ពួកគេមានអនុញ្ញាតមិន
នូវពេលវេលាស្រីយ៉ាងណាដែលពុយាយាមបំពេញកិច្ចការរបស់សង្គម និងស្រីស្រី
ផលចុងក្រោយនៃរដ្ឋសរុបរបស់ពួកគេគឺពួកផារីស៊ី។
គ្មានហេតុផលណាមួយដែលអាចសន្និដ្ឋានថា
ពួកម៉ាកកាបជានិមិត្តសញ្ញានៃសេចក្តីសុចរិតឡើយ ទោះបីជាជនជាតិយូដានសាសនា
យូដាសម័យទំនើបអាចមានការគោរពយ៉ាងខ្ពស់ចំពោះពួកគេក្នុងបុរាណសាស្ត្រក៏ដ
ោយ។

កំណែទម្រង់ប្លូតស្តេតង់មានចាប់ផ្តើមក្នុងសម័យរបស់លូធើរ
ហើយវាជាការអភិវឌ្ឍន៍ជាបន្តបន្ទាប់។ វាមិនមែនជាបុរាណវិទូមួយទេ ពីព្រោះពួកគេយល់
និងសិស្សរបស់ទ្រង់ជាប្លូតស្តេតង់។
វាជាការភ្ញាក់ឡើងចំពោះសេចក្តីដឹងដ៏ត្រឹមត្រូវបុរាណសាស្ត្រ ដែលលូធើរ
និងអ្នកកែទម្រង់ដទៃទៀតបានភ្ញាក់ឡើង។
ចំណុចកំពូលនៃកំណែទម្រង់ជាបន្តបន្ទាប់នោះ គឺចលនាមីលូលីវាយ។ ពួកគេជាមុនមិនក្លាយ
តែការកែទម្រង់ដ៏ប្លែកភ្ញាក់ឡើងចំពោះអំពើហិង្សាប្រឆាំងបុរាណវិទូនោះទេ
ប៉ុន្តែមានពួកគេបំណងនាំពួកគេចូលទៅក្នុងការយល់ដឹងពេញលេញអំពីក្រឹត្យវិន័យរបស់
ទ្រង់ និងកិច្ចការរបស់ទ្រង់នៃក្នុងទីបរិសុទ្ធនៃស្ថានសួគ៌។ នៅថ្ងៃទី 19 ខែមេសា
ឆ្នាំ 1844 ពួកប្លូតស្តេតង់បានបដិសេធពិធីដែលកំពុងកើនឡើងនៃកំណែទម្រង់
ហើយមានកុលាយជាប្លូតស្តេតង់និយមក្នុងជំនឿ។

នៅពេលនោះ ពួក Millerites ដែលស្នើសុំថា គួរមាន «បុរាណសាស្ត្រ»
ហើយគួរមានដឹកនាំឱ្យចូលទៅក្នុងទីបរិសុទ្ធបំផុត ដើម្បីបញ្ចប់កិច្ចការ
សម្រាប់កុលាយជាគ្រីស្ទបរិសុទ្ធប្លូតស្តេតង់ដែលពេញវ័យ។ នៅឆ្នាំ 1863
អ្នកដដែលគួរមានបុរាណសាស្ត្រនោះ ដោយសារការមិនស្តាប់បង្គាប់
បានដាក់អារជនប្លូតស្តេតង់ចោល ហើយយកអារជន Laodicea មកជំនួស។
នៅក្នុងសម័យចុងក្រោយនៃការបោះត្រាលើមនុស្សមួយសន្លឹកស្រីប្អូនពាន់នាក់
ដែលបានចាប់ផ្តើមមកពីឆ្នាំបន្ទាប់ពីថ្ងៃទី 11 ខែកញ្ញា ឆ្នាំ 2001 គឺនៅឆ្នាំ 2023
សិល្បករក្រុលសម្តីនិយាយ
កំពុងបើកត្រួតពិនិត្យទាំងឡាយដែលបំពេញបុរាណសាស្ត្រលាក់កំហាំងនៃខ្លួនស្រី
ក្នុងដានីយ៍លែ ជំពូក 11
ដែលជាបុរាណសាស្ត្រចាប់ពីការរំលាយនៃហោរាសូរៀតនៅឆ្នាំ 1989
រហូតដល់ចុងបំផុតនៃអារទិក្យដែលនឹងមកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ។ ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយនេះ

ទ្រង់មានបរិក្ខារបុរាណវិទ្យាសាស្ត្រនៃសាសនាខ្មែរដ៏ល្អបំផុតជូនឱ្យ
ជានិមិត្តរូបនៃសាសនាខ្មែរស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរ។

បន្ទាប់ពីទាំងពីរនៃប្រជារាស្ត្រក្រុងសាសនាប្រសព្វៈ មិនថាជាពួកយូដាខាងអកុសលនៃយូដា
ឬយូដាខាងវិញ្ញាណ (ទាំងពីរជាន់នៃដីដ៏រុងរឿង)
សុទ្ធជាប្រព្រឹត្តិការណ៍នៃការដណ្តើមយូសាឡឹមមាន ដោយបន្ទាប់ពីបង្កើននូវឆន្ទៈ 63
មុន គ.ស. ហើយបន្ទាប់ពីទីពីរនៃពេលវេលាបង្កើននូវអារម្មណ៍នៃជីវិតមកដល់។
បន្ទាប់ពីទាំងពីរនេះសម្រាប់អំពីសង្គមមួយដែលត្រូវបានជំរុញដោយជំនឿសាសនាខ្មែរសុទ្ធា។
បន្ទាប់ពីទាំងពីរនេះសម្រាប់អំពីសង្គមមួយរវាងនឹងទស្សនវិជ្ជាសាសនានៃក្រិក
ហើយនៃទីបញ្ចប់ ពួកក្រុងសាសនាស្ថិតនៅក្នុងរោងចក្រអំណាច។
ខ្ញុំកំណត់សម្រាប់សម្រាប់ទាំងបីនៃខែទីសីហា
តំណាងឱ្យការរំលាយនៃសហភាពស្រៀតនៃឆ្នាំ 1989 សង្គមមួយក្នុងនៃ
និងឃើញមុនពេលវេលាបង្កើននូវអារម្មណ៍
ដើម្បីបញ្ចប់ភាពខុសប្លែករវាងសម្រាប់ទាំងបីនេះ និងសង្គមមួយលោកទាំងបី។

«ព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះមានផ្តល់ការព្រមានអំពីគ្រោះថ្នាក់ដល់កំពុងជីវិតមកដល់នេះហើយ
ហើយ; បើការព្រមាននេះត្រូវបានមិនអើពើ នោះលោកប្រកាសនឹងមានដឹងថា
គោលបំណងរបស់យើងពិតប្រាកដជាអ្វី
តែនៅពេលដែលយើងកំពុងកំពុងការរួចផុតពីអន្ទាក់។
នាងកំពុងតែរកចម្លើយនៃឡើងស្តង់ដារស្នាក់នៅក្នុងអំណាច។
សេចក្តីបង្កើនរបស់នាងកំពុងបញ្ចប់ពេលវេលាបង្កើននូវពេលវេលា
នៃកំពុងសាលានីតិបញ្ញត្តិ នៃកំពុងពួកជំនុំ និងនៃកំពុងចិត្តរបស់មនុស្ស។
នាងកំពុងស្ថាបនាសំណង់ខ្ពស់ជាងរបស់នាងឡើងជាបន្តបន្ទាប់
នៃកំពុងទីលាក់កំហែងដល់នៃទីនេះ
ការបង្កើតបង្កើនរបស់នាងកាលពីមុននឹងត្រូវបានផ្ទេរឱ្យឡើងមុតងទៀត។
ដោយលាក់លៀម និងដោយគ្មានអ្នកណាសង្ស័យ
នាងកំពុងពង្រឹងកម្ពស់របស់នាង ដើម្បីជំរុញគោលដៅរបស់នាងផ្ទាល់
នៃពេលវេលានឹងមកដល់សម្រាប់នាងវាយប្រហារ។ អ្វីទាំងអស់នៃនាងប្រឆាំង
គឺជាទីតាំងអនុគ្រោះ ហើយទីតាំងនោះកំពុងតែត្រូវបានផ្តល់ឱ្យនាងរួចហើយ។
មិនយូរទៀតទេ យើងនឹងឃើញ ហើយនឹងមានអារម្មណ៍ថា
គោលបំណងរបស់នាងគឺជាអ្វី។ អ្នកណាក៏ដោយដែលជឿ
និងគោរពតាមព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះ ដោយហេតុនេះ នឹងទទួលបានការគ្រប់គ្រងដ៏ល្អ
និងការបង្កើតបង្កើន»។ The Great Controversy, 581.

ចាប់ពីខែទីដប់ ដល់កំណត់អត្តសញ្ញាណការរំលាយនៃសហភាពស្រៀតនៃឆ្នាំ 1989
រហូតដល់សម្រាប់ឆ្នាំនៃកំពុងខែទីដប់បុរាណ សាសនាអធិបតេយ្យប៉ាបមាន
«ពង្រឹងកម្ពស់របស់នាង ដើម្បីជំរុញគោលបំណងផ្ទាល់របស់នាង
បើកាលកំណត់មកដល់សម្រាប់នាងវាយប្រហារ»។
ខាងនេះកំណត់បញ្ជាក់អំពីកាលៈទេសៈទំនាយ
ដែលជាអន្ទាក់ដល់ត្រូវបានរៀបចំដោយសាសនាអធិបតេយ្យប៉ាប ហើយនឹងមិនអាច
«គេចផុត» បានឡើយ។ ក្នុងការបោះឆ្នោតចុងក្រោយ
ដែលតំណាងដោយសម្រាប់ឆ្នាំនៃកំពុង
រូបសំណាកនៃស្រីសាហាវនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងនៃសហរដ្ឋអាមេរិក។
ការបង្កើតរូបសំណាកនេះ

គឺជាការសាកល្បងចុងក្រោយសម្រាប់បុរាណសុត្តន្តរបស់ព្រះនរោត្តមចុងក្រោយ។

«ព្រះអម្ចាស់មានបង្គាប់ហេតុឲ្យយើងយ៉ាងច្បាស់ថា
រូបសំណាកនៃស្រីសាហាវនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងមុនពេលទ្វារនៃព្រះគុណបិទ;
ពីព្រោះនេះនឹងជាសច្ចក្នុងសាកល្បងដ៏ធំសម្រាប់សុត្តន្តរបស់ព្រះ
ដោយសច្ចក្នុងសាកល្បងនោះវាសនាអស់កល្បនៃពួកគេនឹងត្រូវបានសម្រេច។ ...
នរោត្តមនិរ្ទ័យៈ 13 បុរាណបទនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងយ៉ាងច្បាស់; វិវរណៈ 13:11–17,
ដកស្រង់។»

«នេះគឺជាការសាកល្បងដ៏ល្អបំផុតរបស់ព្រះគ្រូតែងតែកាត់
មុនពេលពួកគេត្រូវបានបោះត្រា។
អស់អ្នកដទៃដែលបានបង្កើតភាពស្មោះត្រង់របស់ខ្លួនចំពោះព្រះ
ដោយកាន់តាមក្រឹត្យវិន័យរបស់ទ្រង់
ហើយបដិសេធមិនទទួលយកចុងសែប្បបទក្នុងក្រុង
នោះនឹងឈរនៅក្រោមទង់របស់ព្រះអម្ចាស់ ព្រះយេស៊ូវ
ហើយនឹងទទួលបានការរាប់សិរ្សដ៏មានព្រះជន្មមរស់។
អស់អ្នកដទៃដែលបោះបង់សច្ចក្នុងពិភពលោកមានបុរាណពីសុចានស្លឹក
ហើយទទួលយកចុងសែប្បបទចុងអោទិត្យ នោះនឹងទទួលបានសញ្ញារបស់ស្រីសាហាវ។»
Manuscript Releases, volume 15, 15.

ការបង្កើតរូបស្រីសាហាវ

ត្រូវបានកំណត់ដោយសម័យកាលដ៏ល្អបំផុតនៃជំនួយរួមគ្នាចូលរួម។
សុនដៃឬតស៊ូតង់របស់សហរដ្ឋអាមេរិកបានក្លាយជាកូនស៊ីទាំងឡាយរបស់រ៉ូមនរោត្តម
1844 ហើយការចាប់ផ្តើមនៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ពួកគេត្រូវបានផ្តើមតាំងពីទៀតនរោត្តម
បញ្ចប់នៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ពួកគេ
នរោត្តមនិរ្ទ័យៈ 13 ពួកគេកំណត់ចិត្តមុននឹងទៀតដើម្បីយកតម្រូវតាមមុតាយរបស់ពួកគេ។

«ខ្ញុំបានឃើញថា ស្រីសាហាវដែលមានសុនដៃពីរនោះ មានមាត់ដូចនាគ
ហើយអំណាចរបស់វាស្ថិតនៅក្នុងក្រហលរបស់វា
ហើយបទបញ្ជាជានោះនឹងចេញពីមាត់របស់វា។ បន្ទាប់មក
ខ្ញុំបានឃើញមាត់ស្រីសាហាវទាំងឡាយ; ថាមាត់មិនមែនជាកូនស៊ីទាំងឡាយទេ
ប៉ុន្តែដោយឡែក និងខុសប្លែកពីពួកគេ។
នាងមានសម័យរបស់នាងរួចហើយ ហើយសម័យនោះបានកន្លងផុតទៅ
ហើយកូនស៊ីរបស់នាង គឺនិកាយឬតស៊ូតង់ទាំងឡាយ
គឺជាអ្នកបន្ទាប់ដ៏ល្អបំផុតឡើងមកលើនាង
ហើយសម័យដ៏ចេញនូវគំនិតចិត្តដូចគ្នា ដល់មាត់មាន
កាលដ៏ល្អបំផុតប្រៀបធៀបពួកបរិសុទ្ធ។ ខ្ញុំបានឃើញថា
ខណៈដែលមាត់កំពុងតែចុះក្នុងអំណាច កូនស៊ីទាំងឡាយបានកំពុងតែរីកចម្រើន
ហើយមិនយូរទៀតទេ ពួកគេនឹងអនុវត្តអំណាច ដល់មាត់ផ្តាច់អនុវត្តមុននេះ។»

«ខ្ញុំបានឃើញថា ពួកជំនុំដ៏ល្អបំផុតនៃមាត់
និងពួកអាដិទ្ធិសុតដ៏ល្អបំផុតនៃមាត់ ដូចយូដាស
នឹងក្របត់យើងទៅកាន់ពួកកាតូលិក
ដើម្បីបិទទ្វារនៃឥរិយាបថរបស់ពួកគេមកប្រឆាំងនឹងសច្ចក្នុងពិភព។ នរោត្តមនិរ្ទ័យៈ
ពួកបរិសុទ្ធនឹងជាបុរាណដ៏ល្អបំផុតដែលមិនសូវតស៊ូតស៊ោល
ហើយពួកកាតូលិកសុទ្ធតែមិនសូវតស៊ូតស៊ោលឡើយ; ប៉ុន្តែ ពួកជំនុំ

និងពួកអាដិវន្តទិស្តក្នុងលោកឈ្មោះ ដលើសគ្នាល់អំពីជំនឿ
និងទំនៀមទម្លាប់របស់យើង (ឧបិកត្តកស្តេអប់យើង ដោយសារចុងសែបុប្ផ
ពីព្រោះពួកគេមិនអាចបដិសេធនា) នឹងក្របត់ពួកបរិសុទ្ធច
ហើយរាយការណ៍អំពីពួកគេទៅកាន់ពួកកាតូលិកថា
ជាអ្នកក្នុងលោកមិនអំពីជំនឿនឹងបញ្ញត្តិរបស់បុរាណជន; នោះគឺថា ពួកគេកាន់ចុងសែបុប្ផ
ហើយមិនអំពីជំនឿនឹងអាទិកុយ។»

«បន្ទាប់មក ពួកកាតូលិកនឹងជំរុញឲ្យពួកប្បកស្តេតង់ណានទៅមុខ
ហើយចេញក្រីក្រយម្បថា អស់អ្នកណាដែលមិនគោរពចុងដៃបួងនៃបុគ្គាល័
ជំនួសចុងទីប្រាំពីរ នឹងត្រូវសម្លាប់។ ហើយពួកកាតូលិក ដលើសគ្នាល់ចំនួនច្រើន
នឹងឈរនៅខាងពួកប្បកស្តេតង់។
ពួកកាតូលិកនឹងប្រគល់អំណាចរបស់ខ្លួនដល់បុរាណក្នុងស្រុកសាហារ។
ហើយពួកប្បកស្តេតង់នឹងផ្ទេរឲ្យម្ចាស់របស់ខ្លួនមានផ្ទៃមុខពួកគេ
ដើម្បីបិទផ្សាយពួកបរិសុទ្ធច។ ប៉ុន្តែមុនពេលក្រីក្រយរបស់ពួកគេបង្កកើត
ប្រឈមនឹងឲ្យមានផល
ពួកបរិសុទ្ធចនឹងត្រូវបានសង្កត់រោះដោយព្រះសូរសៀងនៃព្រះជាម្ចាស់»។ Spalding and
Magan, 1, 2.

នៅក្នុងអត្ថបទនោះ មានក្រុម «នាមប៉ូណូណោះ» ពីរក្រុម ដលើសគ្នាល់ថា
«មានតែឈ្មោះប៉ូណូណោះ»
ហើយពួកគេក្របត់អ្នកសម្លាប់គ្រប់រូបរបស់ព្រះឲ្យពួកកាតូលិក។ ការយល់ដឹងរបស់ Ellen
White អំពីពួកជំនុំតាមនាម និងអដ្ឋវិន្ទិសតាមនាម
ខុសពីអ្វីដែលពួកគេកំណត់ពិតប្រាកដនៅក្នុងចុងចែងក្រោយ
ឧបិកតាមការយល់ដឹងរបស់នាង «អដ្ឋវិន្ទិសតាមនាម» នឹងកំណត់ឲ្យគ្រិស្តបរិស័ទមុនគេ
ដលើសគ្នាល់ថាជំនឿលើការយាងត្រឡប់មកវិញរបស់ព្រះគ្រិស្ត។ ប៉ុន្តែពួកហោរានិយាយសម្រាប់
ចុងចែងក្រោយច្រើនជាងសម្រាប់សម័យដលើសគ្នាល់ពួកគេរស់នៅ ហើយ
«អដ្ឋវិន្ទិសតាមនាម» មួយ នៅក្នុងចុងចែងក្រោយ
កំណត់ឲ្យពួកជំនុំអដ្ឋវិន្ទិសតាមចុងទីប្រាំពីរលាវឌ្ឍន៍ ខណៈដែលពួកជំនុំតាមនាម
គឺជាពូជពង្សរបស់អ្នកក្នុងលោកបុគ្គលិករបស់ទីក្រុងរ៉ូមនៅឆ្នាំ 1844។

ពួកអាឌ្រីស្តចុងទីប្រាំពីរនឹងស្តាប់ «បុរាណក្នុងលោកមិនស្គាល់ឈ្មោះ»
ដលើសគ្នាល់អ្នកកំណត់ពិតរបស់ព្រះ ពីព្រោះពួកគេ
«មិនអាចបដិសេធនាចេញពីអំពីចុងសែបុប្ផ» បានទេ
ដលើសគ្នាល់ឲ្យសប្បុរសភាពរបស់ដើម ក្រុមជំនុំអាឌ្រីស្តចុងទីប្រាំពីរអះអាងថា
ខ្លួនកាន់ខ្ជាប់ចុងទីប្រាំពីរជាចុងនៃការច្បាប់បង្ក ប៉ុន្តែនៅក្នុងចុងក្រោយ
សប្បុរសភាពលើពួកគេមិនអាចបដិសេធនាបាននោះគឺ «ប្រាំពីរដង» នៃវិវិធីនីយ ជំពូក ២៦
ដលើសគ្នាល់ចេញពីកម្មវិធីបង្កដលើសគ្នាល់ពួកគេបានបដិសេធនាឆ្នាំ 1863។

អត្ថបទដលើសគ្នាល់កំពុងពិចារណាឡើយនេះ កំពុងកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃកម្មភាពទំនា
យដលើសគ្នាល់ពាក់ព័ន្ធនឹងបុរាណក្នុងលោកដលើសគ្នាល់ចេញពីពេលច្បាប់ចុងអាទិកុយដលើសគ្នាល់
មកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ ប៉ុន្តែបុរាណក្នុងលោកនៃការសាកល្បងចុងក្រោយដលើសគ្នាល់បន្តតត
រាយការណ៍ច្បាប់ចុងអាទិកុយ
នឹងត្រូវបានសម្រេចជាលើកដំបូងនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក។
នៅពេលច្បាប់ចុងអាទិកុយ

សហរដ្ឋអាមេរិកនឹងបង្កប់ទុកពិភពលោកទាំងមូលសង្ស័យតំណាងមួយសម្រាប់សក្តិរិទ្ធភាព
ប៉ុន្តែមុនពេលពួកគេសម្រេចការងារនោះ ពួកគេនឹងមានសង្ស័យតំណាងមួយសម្រាប់សក្តិរិទ្ធភាព
ច្បាស់នៃកូនៗសហរដ្ឋអាមេរិកជាមុនសិន។

«នៅពេលដែលអាមេរិក ដល់ជាន់នៃជីវិតវិភាគខាងសាសនា
នឹងរួមជាមួយនឹងអំណាចប៉ាប កូនៗការបង្កប់មនសិការ
នឹងបង្កឱកាសបង្កប់មនុស្សស្រីក្នុងការពង្រីកបុរេប្រវត្តិក្នុងកុលាយ
នោះប្រជាជននៃគ្រប់ប្រទេសនៃលោកពិភពលោកទាំងមូល
នឹងត្រូវបាននាំឱ្យដើរតាមគំរូរបស់នាង»។ Testimonies, volume 6, 18.

«បណ្តាបុរាណជាតិមាននឹងដើរតាមគំរូរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក។ ទោះបីជានាងនាំមុខក្នុង
កិច្ចការនេះដល់នោះនឹងមកលើប្រជាជនរបស់យើងនៃគ្រប់ជនភៀសខ្លួនទាំងអស់នៃពិភពលោកដដែល»។ Testimonies, volume 6, 395.

ការសាកល្បងដ៏ធំសម្រាប់សក្តិរូបរបស់ពួកគេ ក៏មានឡើងមុនច្បាប់ចុងអាទិត្យ
ពីព្រោះនៅពេលច្បាប់ចុងអាទិត្យមកដល់
ទ្វារព្រះគុណនឹងត្រូវបិទសម្រាប់ពួកអាដវិទូទីស្តចុងទីប្រាំពីរ។
ការសាកល្បងនេះត្រូវបានតំណាងដោយការបង្កើតសក្តិសាសនា
ហើយរូបសក្តិសាសនាគឺជាការរួមបញ្ចូលគ្នារវាងសាសនាចក្រ និងរដ្ឋប
ដោយសាសនាចក្រកាន់កាប់ការគ្រប់គ្រងលើទំនាក់ទំនងនោះ។
ដូចដែលពួកប្រូតេស្តង់មានកុលាយជាតិកូនស៊ីរីបស្សីមន្ត្រីឆ្នាំ 1844
ហើយកូនស៊ីគឺជារូបភាពនៃមុន្នីយរបស់នាង ដូចនោះដដែល
ពួកប្រូតេស្តង់ដែលបានក្របត់សម្រេចក្នុងជំនឿ
នឹងសម្រេចការងារសរុបគ្នាមួយនៃកូនៗចុងចុងក្រោយ
ពីព្រោះពួកគេយល់ឃើញថាប្រែការចាប់ផ្តើមនៃអ្វីមួយ
ដើម្បីបង្កើនហេតុផលចុងបញ្ចប់នៃអ្វីនោះ។

ប្រវត្តិសាស្ត្រដែលត្រូវបានតំណាងដោយ «សម្ព័ន្ធមិត្ត» នៅក្នុងខ្លឹមសារប្រើ នៃនាយិកាដែល
ជំពូកទីដប់មួយ តំណាងឱ្យប្រជាជនក្របត់ជំនឿដែលអះអាងខ្លួនថាជារបស់នៃដ៏ដ៏រុងរឿង
កំពុងលាតដៃចេញដើម្បីបង្កើតសហភាពជាមួយទីក្រុងរ៉ូម។ ឆ្នាំ 161 មុន គ.ស. ដល់ 158
មុន គ.ស. តំណាងឱ្យការបង្កើតសក្តិរូបសក្តិ
ដែលឈានដល់កំពូលនៅក្នុងច្បាប់ចុងអាទិត្យ។

យើងនឹងបន្តការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះនៅក្នុងអត្ថបទបន្ទាប់។

«ប៉ុន្តែ “រូបសំណាកដល់សក្តិសាសនា” នោះជាអ្វី?
ហើយតើវាត្រូវបានបង្កើតឡើងយ៉ាងដូចម្តេច?
រូបសំណាកនោះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសក្តិសាសនាដែលមានសុនដៃពីរ
ហើយវាជារូបសំណាកដល់សក្តិសាសនា។ វាត្រូវបានហៅថា
ជារូបសំណាករបស់សក្តិសាសនាផងដែរ។ ដូចនេះ ដើម្បីឱ្យយើងមានដឹងថា
រូបសំណាកនោះមានលក្ខណៈយ៉ាងដូចម្តេច
និងតើវាត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរបៀបណា យើងត្រូវសិក្សាពីលក្ខណៈសម្បត្តិ
គឺរបស់សក្តិសាសនានោះផ្ទាល់—គឺស្តីពីប្រសិទ្ធភាពរបស់វា។»

«នៅពេលដែលក្រុមជំនុំជំនាញមានកុលាយជាខ្លួនពួកពួកនោះបានដាក់ចេញពីភាពសាមញ្ញ
នៃដំណឹងល្អ ហើយទទួលយកពិធីបុណ្យ និងទំនៀមទម្លាប់របស់សាសនាមិនជឿ

នាងហានហាត់បង់ពុរវិញញ្ញាណ នឹងពុរចស្មេតារបស់ពុរ;
ហើយដើម្បីគ្រប់គ្រងមនសិការរបស់បុរាជន នាងហានសុវង្សវរកការគាំទ្រពីអំណាច世俗។
ជាលទ្ធផល គឺមានសម្បត្តិច្រើនឡើង គឺជាក្រុមជំនុំមួយដ៏ល្អគ្រប់គ្រងអំណាចរបស់
ហើយបុរើបុរាស់អំណាចនោះដើម្បីជំរុញគោលបំណងផ្ទាល់របស់នាង
ជាពិសេសសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទាទោស 'សាសនាបុរាណ'។
ដើម្បីឱ្យសហរដ្ឋអាមេរិកបង្កើតបន្ទុកនៃសក្តានុពល
អំណាចសាសនាគ្រប់គ្រងរដ្ឋាភិបាលស៊ីវិលយ៉ាងដូច្នេះ
ដល់ចំណុចអំណាចរបស់រដ្ឋាភិបាលនឹងត្រូវក្រុមជំនុំបុរើបុរាស់ផងដែរ
ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងផ្ទាល់របស់នាង»។ The Great Controversy, 443.